

CUMÜN DA VASCHINS DA SCUOL

Statüts

I. Disposiziuns generalas	
Posiziun giuridica	1
Administraziun autonoma	2
Chomp d'actività	3
Lingua ufficiala	4
Dret da vuschar	5
Elegibilità, perioda e dürada d'uffizi	6
Successiun	7
Indemnisaziun	8
Exclusiun	9
Dovair da tour s-chüsa	10
Dret da petiziun	11
Dret d'iniziativa	12
Dret d'infuormaziun e da moziun	13
Dret da recuorrer	14
Responsabilità	15
Protocol	16
Invista i'ls protocols	17
II. L'organisaziun dal cumün da vaschins	
Organs	18
A. La radunanza dals vaschins	
Radunanza	19
Cumpetenzas	20
Bannida, tractandas	21
Abiltà da decider	22
Presidi	23
Preparativs	24
Scrutinaduors	25
Tschernas e votaziuns	26
Reponderaziun	27
B. Il cussagl da vaschins	
Cumposiziun	28
Sezzüdas	29

Bannida	30
Abiltà da decider	31
Tschernas e votaziuns	32
Cumpetenzas	33
Rapreschantar vers inoura	34
Gestiun	35
Il capo da vaschins	36
Contabilità	37
Actuar	38
C. La cumischiun sindicatoria	
Cumischiun sindicatoria	39
III. L'administraziun da la facultà	
Administraziun da la facultà	40
Fuond da reserva	41
Conto da rechav tras vendita da bains	42
Rendaquint	43
IV. Disposiziuns transitorias	
Tschernas	44
V. Disposiziun a regard ils anteriurs cumüns da vaschins	
Fusiun dals anteriurs cumüns	45
Contrats da dret da fabrica	46
VI. Disposiziuns finalas	
Revisiun	47
Entrada in vigur	48
Abolir disposiziuns cuntradictorias	49

Per personas, funcziuns e mansters vain dovrada per princip la fuorma masculina.
Ella as referischa adüna a tuots duos geners.

I. Disposiziuns generalas

Art. 1 Posiziun giuridica

- 1 Il cumün da vaschins da Scuol consista dals vaschins – homens e duonnas – chi sun domiciliats i'l cumün politic da Scuol, chi's cumpuona dals anteriurs cumüns d'Ardez, Ftan, Guarda, Scuol, Sent e Tarasp. El es üna corporaziun dal dret public.

Art. 2 Administraziun autonoma

- 1 I'l rom dal dret chantunal ha il cumün da vaschins il dret d'ün'administraziun autonoma.
- 2 Per accumplir sias incumbenzas relascha el las prescripziuns necessarias.

Art. 3 Chomp d'actività

- 1 Il chomp d'actività dal cumün da vaschins cumpiglia impustüt las sequaintas incumbenzas:
 - a) conceder il dret da vaschinadi;
 - b) administrar e survagliar ils bains vaschinals;
 - c) vender, impegnar ed agravar dürabelmaing la facultà chi'd es in sia proprietà e da cumprar bains cun agens mezs;
 - d) dar l'approvaziun da vender, impegnar ed agravar dürabelmaing bains fundiaris chi'd han appartgnü fingià als 1. settember 1874 pro la facultà d'utilisaziun dal cumün da vaschins o chi sun gnüts acquistats sco cumpensaziun reala da tals;

- e) cooperar pro la disposiziun regard levar mezs our dal quint da rechav da bains vendüts seguond la ledscha chantunala;
- f) fixar las taxas pel cungiodimaint vi da la facultà d'utilisaziun dal cumün da vaschins.

Art. 4 Lingua officiala

- 1 La lingua officiala dal cumün da vaschins da Scuol es il rumantsch vallader.

Art. 5 Dret da vuschar

- 1 Il dret da vuschar in affars dal cumün da vaschins ha mincha vaschin da cumün chi'd ha seis domicil in cumün, es abel d'agir ed ha acumpli il 18 avel on.
- 2 Dal rest as drizza il dret da vuschar seguond la ledscha chantunala davart exercitar ils drets politics.

Art. 6 Elegibilità, perioda e dürada d'uffizi

- 1 Mincha persuna abla da vuschar es elegibla in ün uffizi dal cumün da vaschins, scha ella nun es gnüda privada da seis drets civils tras sentenzcha penala.
- 2 La perioda d'uffizi düra quatter ons.

Art. 7 Successiun

- 1 Schi sorta ün ufficiant d'urant üna perioda d'uffizi definitivmaing da sia carica esa da far ün'elecziun substitutiva scha la perioda d'uffizi düra amo plü lönch co ün on.
- 2 Per las elecziuns substitutivas e las elecziuns ordinarias valan las medemmas prescripziuns.

Art. 8 Indemnisaziun

- 1 Ils commembers da las autoritads dal cumün da vaschins sco eir ils funcziunaris dal cumün da vaschins vegnan indemnisats seguond il temp impuondü e seguond las tariffas chi valan pels commembers da las autoritads e'ls funcziunaris dal cumün politic.

Art. 9 Exclusiun

- 1 Paraints e parantats in lingia directa, conjugals e fradgliuns sco eir persunas chi vivan insembel in ün partenadi registrà o in üna cumünanza da vita factica nu das-chan far part al listess mumaint dal cussagl da vaschins o d'ün'otra autorità vaschinala.
- 2 Quists motifs d'exclusiun valan eir tanter ils commembers dal cussagl da vaschins ed ils revisuors da quint.

Art. 10 Dovair da tour s-chüsa

- 1 Ün commember dal cussagl da vaschins o d'ün'otra autorità vaschinala sto tour s-chüsa per las trattativas e votaziuns davart üna fatschenda sch'el ha ün interess direct landervia. Quai vala eir scha üna persuna ha quist interess chi sta cun el in üna relaziun d'exclusiun tenor l'art. 9.
- 2 In cas da dispitta decida il cussagl da vaschins o l'autorità vaschinala respectiva davart il tour s-chüsa.

Art. 11 Dret da petiziun

- 1 Il dret da petiziun es garanti. Mincha vaschin dal cumün po inoltrar propostas, giavüschs e protestas a las autoritads vaschinalas chi sun obliadas da tour posiziun in möd speditiv.

Art. 12 Dret d'iniziativa

- 1 50 vaschins cun dret da vuschar davart fatschendas vaschinalas pon far üna proposta e pretender cun lur suottascripziun chi gnia vuschà davart quella. Exclusas da quist dret sun decisiuns cha las autoritads vaschinalas han trat aint il rom da lur cumpetenzas o relaziuns giuridicas regladas tanter il cumün vaschinal e terzas persunas/instituziuns.
- 2 L'iniziativa po avair la fuorma d'ün impuls general o d'ün sböz elavurà. Las glistas cullas suottascripziuns sun d'inoltrar tuottas insembel al cussagl da vaschins, e quai il plü tard ün on davu cha'l text da l'iniziativa es stat inoltrà. Il ramassamaint da suottascripziuns es terminà al mumaint da l'inoltraziun.
- 3 Las 5 persunas chi'd han suottascriut ün'iniziativa sco prümas tilla pon retrar fin cha'l termin da votaziun es fixà, sch'ella nu cuntregna ingün'otra clausula da retratta.

Art. 13 Dret d'infuormaziun e da moziun

- 1 Illa radunanza dals vaschins po mincha vaschin cul dret da vuschar dumandar ün'infuormaziun davart il stadi o l'evasiun d'ün affar dals vaschins.
- 2 Mincha persuna cun dret da vuschar ha il dret da far propostas in radunanza – dadour la glista da tractandas – davart qualunque fatschenda vaschinala. Las propostas sun da suottametter in scrit e pon avair la fuorma d'ün impuls general o d'üna proposta formulada. Il cussagl da vaschins rapporta – per regla d'ürant la prosma radunanza – davart la moziun e fa üna proposta.

Art. 14 Dret da recuorrer

- 1 Il dret da far recuors cunter decisiuns e decrets dal cumün da vaschins as drizza tenor la legislaziun chantunala.

Art. 15 Responsabilità

- 1 La responsabilità dals organs dal cumün da vaschins per dons chi chaschunan cun pratichar lur uffizi per greiva negligenza o cun intenziun as drizza tenor la legislaziun chantunala davart la responsabilità dal stadi.

Art. 16 Protocol

- 1 Davart las trattativas da la radunanza da vaschins, dal cussagl da vaschins e da las cumischiuns dal cumün da vaschins esa da manar protocols.
- 2 A la prosma radunanza o sezzüda esa da preleger il protocol, e davo l'approvaziun sto quel gnir suottascrit dal capo da vaschins e da l'actuar.

Art. 17 Invista i'ls protocols

- 1 Ils protocols da la radunanza da vaschins stan a disposiziun per tour in vista a mincha vaschin cun dret da vuschar.
- 2 Invista dals protocols dal cussagl da vaschins e da las ulteriuras autoritats vaschinalas survegnan be persunas chi pon far valair ün interess degn da gnir protet. Il dret da tour invista po gnir accumulä cun surdar ün extrat da protocol
- 3 Il cussagl da vaschins infuorma regularmaing in fuorma summarica e da maniera adeguata davart las trattativas da la radunanza e dal cussagl da vaschins.

II. L'organisaziun dal cumün da vaschins

Art. 18 Organs

- 1 Ils organs dal cumün da vaschins sun
 - a) la radunanza dals vaschins
 - b) il cussagl da vaschins
 - c) la cumischiun sindicatoria

A. La radunanza dals vaschins

Art. 19 Radunanza

- 1 La radunanza dals vaschins es l'organ suprem dal cumün da vaschins; in quella exerciteschan ils votants abels da vuschar ils drets ch'els han in affars dal cumün da vaschins .

Art. 20 Cumpetenzas

- 1 La radunanza dals vaschins ha las seguaintas cumpetenzas:
 1. tscherner il capo da vaschins ed ils oters commembers dal cussagl da vaschins;
 2. tscherner ils commembers da la cumischiun sindicatoria;
 3. statuir e reveder ils statüts, las ordinaziuns e'ls regulativs sco eir relaschar uordens d'importanza generalmaing impegnativa;
 4. fixar las taxas pel cungiodimaint vi da la facultà d'utilisaziun dal cumün da vaschins;
 5. approvar il quint annual;

6. decider davart vender, impegnar ed agravar dürabelmaing facultà chi'd es in proprietà dal cumün da vaschins ;
7. cumprar bains cun agens mezs;
8. dar l'acconsentimaint per vender, impegnar ed agravar dürabelmaing bains fundiaris chi'd han appartgnü fingià als 1. settember 1874 pro la facultà d'utilisaziun dal cumün da vaschins o chi sun gnüts acquistats sco cumpensaziun reala da tals bains;
9. approvar contrats da fittanza cun üna dürada da sur 15 ons;
10. dar l'acconsentimaint per retrar mezs our dal quint da rechav da bains vendüts, scha'l dret chantunal prescriva la collavuraziun dal cumün da vaschins .

Art. 21 Bannida, tractandas

- 1 La radunanza dals vaschins vain bannida dal cussagl da vaschins. Ella po trar decisiuns be davart affars chi figüran sülla glista da tractandas; quella ha da gnir publichada almain 7 dis avant la radunanza.

Art. 22 Abiltà da decider

- 1 Mincha radunanza dals vaschins chi'd es convochada tenor uorden es abla da decider.

Art. 23 Presidi

- 1 Il capo da vaschins maina la radunanza. Sch'el es impedi da far quai til rimplazza il vicecapo o ün oter commember dal cussagl da vaschins.

Art. 24 Preparativs

- 1 La radunanza da vaschins po trar decisiuns be davart affars chi sun gnüts preparats dal cussagl da vaschins o d'üna cumischiun speciala.

Art. 25 Scrutinaduors

- 1 La radunanza da vaschins nominescha ils scrutinaduors necessaris.

Art. 26 Tschernas e votaziuns

- 1 Tschernas vegnan fattas tras scrutin. Pro acconsentimaint unanim dals preschaints pon ellas gnir fattas avertamaing.
- 2 Pro'l prüm scrutin vala la majorità absoluta, davo la majorità relativa. Pro parità da vuschs decida la büs-cha.
- 3 Votaziuns vegnan fattas avertamaing. Scha ün quart dals votants preschaints pretenda quai esa da vuschar per scrutin.
- 4 Pro votaziuns davart chosas materialas es la dumanda acceptada, scha'l numer da las vuschs acceptantas surpassa la mità da las vuschs valablas. Scha las vuschs sun in parità, es la dumanda refüsada.

Art. 27 Reponderaziun

- 1 Id es adüna pussibel da suottametter üna decisiun da la radunanza dals vaschins a quella per üna reponderaziun. Ils drets da terzas personas o instituziuns restan resalvats.
- 2 Schi nun es passà amo ün on daspö ch'üna decisiun es entrada in vigur esa d'entrar a la reponderaziun be scha duos terzs dals votants decidan quai.

B. Il cussagl da vaschins

Art. 28 Cumposiziun

- 1 Il cussagl da vaschins es l'organ executiv ed administrativ dal cumün da vaschins .
- 2 Ella as cumpuona dal capo e da 6 ulteriurs commembers, ün da mincha anteriur cumün tenor art. 1.
- 3 Schi nu vain elet ingün candidat d'ün o da plüs dals anteriurs cumüns, neir in ün seguond scrutin, respectivmaing sch'ingün nun accepta la tscherna schi'd es eletta la persuna respectivmaing sun elettas las persunas na elettas dals ulteriurs cumüns chi'd han raggiunt las plü bleras vuschs.
- 4 Il capo vain tschernü da la radunanza dals vaschins. Dal rest as constituischa il cussagl da vaschins sves.

Art. 29 Sezzüdas

- 1 Il cussagl da vaschins vain convocada dal capo o schi fa dabsögn dal vicecapo, e quai uschè suvent cha'ls affars pretendan quai.
- 2 Il capo es oblià da convocar üna sezzüda extraordinaria scha duos commembers dal cussagl da vaschins dumondan quai.

Art. 30 Bannida

- 1 La bannida ha da seguir almain 7 dis ouravant, indichand las tractandas.

Art. 31 Abiltà da decider

- 1 Il cussagl da vaschins es abel da decider schi sun preschaints almain 4 commembers.

Art. 32 Tschernas e votaziuns

- 1 Per tuot las decisiuns vala la majorità absoluta dals commembers preschaints. Pro parità da vuschs decida il capo, pro tschernas la būs-cha.
- 2 Mincha commember es oblià da vuschar. Resalvadas sun las disposiziuns davart l'exclusiun.

Art. 33 Cumpetenzas

- 1 Il cussagl da vaschins ha tuot las cumpetenzas cha la legislaziun federala, chantunala o ils statüts nu surdan ad ün oter organ. El ha il dret d'inchargiar eir cumischiuns o la radunanza dal cumün da vaschins cun singulas incumbenzas.

Ad el suprastà impustüt:

1. applichar ed executar decrets ed uordens federals e chantunals, ils statüts, las ordinaziuns ed oters uordens dal cumün da vaschins sco eir las decisiuns da la radunanza dal cumün da vaschins;
2. administrar la facultà dal cumün da vaschins chi'd es sia aigna proprietà;
3. elavurar il quint annual;
4. preparar tuot ils affars per mans da la radunanza dal cumün da vaschins;
5. decider davart ün'expensa fin a CHF 5'000.– per ün gener material e davart expensas da fin CHF 2'000.– scha's tratta d'expensas chi tuornan minch'on, però in somma maximalmaing CHF 10'000.– per on;
6. decider davart manar process e far recuors sco eir per far accommodaments e contrats arbitrals;
7. nomnar rapreschantants dals vaschins in corporaziuns dal dret privat o dal dret public;

Art. 34 Rapreschantar vers inoura

- 1 Il cussagl da vaschins rapreschainta il cumün da vaschin invers terzas persunas e davant güdisch.
- 2 Insembel cun l'actuar o ün oter commember dal cussagl da vaschins suottascriba il capo legalmaing valabel pel cumün da vaschins.

Art. 35 Gestiu

- 1 Ils commembers dal cussagl da vaschins han da survegliar ils affars da lur chomp d'administrasiun, els han d'executar lur uffizi sco chi tocca e da dar referimaint da quai al cussagl da vaschins.
- 2 Trar decisiuns po be il cussagl da vaschins.
- 3 Fatschendas cun damain importanza pon gnir surlaschadas per evader al capo da vaschins sulet.

Art. 36 Il capo da vaschins

- 1 Il capo da vaschins maina la radunanza dal cumün da vaschins e presidiescha las sezzüdas dal cussagl da vaschins.
- 2 El prepara la glista da tractandas per las sezzüdas dal cussagl. El pissera, schi fa dabsögn in collavuraziun culs oters commembers dal cussagl, cha las decisiuns trattas vegnan executadas.
- 3 In cas urgiants po el ordinar preventivmaing las masüras provisoricas chi fan dabsögn.

Art. 37 Contabilità

- 1 Ils quints vaschinals vegnan manats dal contabel dal cumün politic.

Art. 38 Actuar

- 1 L'actuar scriva il protocol da las trattativas, votaziuns e tschernas illa radunanza dals vaschins ed illas sezzüdas dal cussagl da vaschins. Ils protocols approvats han da gnir archivats adequatamaing.

C. La cumischiun sindicatoria

Art. 39 Cumischiun sindicatoria

- 1 La radunanza dals vaschins tscherna per mincha perioda d'uffizi ordinaria duos commembers da la cumischiun sindicatoria.
- 2 A la fin da mincha gestiun annuala examinescha la cumischiun sindicatoria ils quints e la gestiun da l'on, cumprais eventualas chaschas specialas separadas (p. ex. il fuond Chasper Pinösch).
- 3 La cumischiun sindicatoria ha da dar a la radunanza dals vaschins ün rapport in scrit.

III. L'administraziun da la facultà

Art. 40 Administraziun da la facultà

- 1 Cun üna buna administraziun pissera il cumün da vaschins cha sia facultà vegna mantgnüda e ch'ella haja ün bun rechav.

Art. 41 Fuond da reserva

- 1 Il rechav our da la vendita da bains fundiaris ha dad ir in ün fuond da reserva ed ha in prüma lingia da servir per s'acquistar üna cumpensaziun reala.

Art. 42 Conto da rechav tras vendita da bains

- 1 Il rechav da la vendita da facultà d'utilisaziun va in ün conto da rechavs tras vendita da bains; quel vain administrà dal contabel dal cumün politic.
- 2 Per retrar mezs our da quist fuond valan las disposiziuns da la ledscha chantunala da cumüns.

Art. 43 Rendaquint

- 1 Il quint d'administraziun e da facultà, cumprais il rapport da la cumi-schiun sindicatoria, vain preschantà a la radunanza dal cumün da vaschins.

IV. Disposiziuns transitorias

Art. 44 Tschernas

- 1 Davo chi sun gnüts approvats quists statüts han lö las tschernas tenor las disposiziuns in merit.

V. Disposiziuns a regard ils anteriors cumüns da vaschins

Art. 45 Fusiun dals anteriors cumüns

- 1 Il nouv cumün da vaschins surpiglia tuot ils dovairs ed eir ils avairs dals anteriors cumüns da vaschins.
- 2 Disposiziuns specificas per abitants d'üna fracziun, sco per exaimpel fuonds, vegnan manats inavant sco fin uossa.

Art. 46 Contrats da dret da fabrica

- 1 In cas ch'ün contrat d'ün dret da fabrica per stabels e chamonnas sün terrain dal cumün da vaschins nu vain plü prolungà, valan ils seguaints criteris per stipular ün nouv dret da fabrica:
 - La prüma priorità han tuot ils abitants da la fracziun ingio chi's re-chatta il terrain da quist dret da fabrica.
 - La seguonda priorità han tuot ils abitants dal cumün politic.
 - Üna terza persuna po gnir in dumonda be schi nu's chatta ingün interessà illa fracziun e neir i'l cumün politic .
- 2 L'art. 46 po gnir revais be scha almain 75 % dals preschaints da mincha fracziun giavüschan quai.

VI. Disposiziuns finalas

Art. 47 Revisiun

- 1 Üna revisiun totala o parziala da quists statüts es pussibla adüna. Revisiuns ston gnir approvadas da la Regenza.

Art. 48 Entrada in vigur

- 1 Quists statüts aintran in vigur, davo cha la radunanza da vaschins tils ha acceptats, als 1. schner 2015.
- 2 Els sun da preschantar a la Regenza chi tils examinescha in regard a sia legalità. Quai vala eir per mincha müdamaint posteriur / mincha cumplettaziun posteriura.

Art 49

1. Quists statüts rimplazzan quels dals anteriurs cumüns d'Ardez Ftan, Guarda, scuol, Sent e Tarasp
2. Subit cha'ls novs statüts sun entrats in vigur sun abolidas tuot las decisiuns dals anteriurs cumüns da vaschins intant chi tils cuntradischan.

Decis uschè da la radunanza dals vaschins als 25 november 2014 ad Ardez.

Il capo:

L'actuar:

Mathias Federspiel

Mario Rauch

La revisiun dals artichels 20 e 33 es gnüda acceptada da la radunanza dals Vaschins als 23 avrigl 2015 a Ftan.

Il capo:

L'actuar:

Jon Fadri Tönett

Anton à Porta

Approvats tenor disposiziun dal departamaint dals 26 avuost 2015

Departamaint da finanzas e cumüns

Cusigliera governativa : Barbara Janom-Steiner